

ta pedra usada per a la construcció, de forma curvilínia' [1435, valencià]; + «la sangrada del brazo»: «mentre per sa banda la corpulenta montanyesa el sostenia ab amor en la corva de son bras colrat y ab la robusta mà li acalentava la carona o li amanyagava el caparró», NOLLER (*La Pap.*, 160); cast. i alt-arag. *la kórba* 'la softraja del genoll humà' (Bielsa, 1965); pall. 'llobada, la corba que descriu una arada que no va recta' (Tavascan, 1935); 'la cameta o camatimó de l'arada' (Esterri de Cardós, Farrera, Areu, Tor de Vall Ferrera, Arcavell a l'Alt Urgellet, 1932-36) (Fraga, Calaceit i maestr.: *AlcM*); del qual deu ser una aplicació poc diferent, com a nom d'una gran peça en la molina serradora, acc. que ja trobem en un doc. de Capcir de l'any 1323 referent als operadors de la molina de la Lladura de Formiguera: «éls e altres tintenz de la dita molina pusquen penre --- de totz los boschs de Capcir, ad ús de corbes e de livadors e totes altres asines de la dita molina» (RLR xxxii, 426); en fi: 'cada una de les corbes de fusta d'alzina, de 80 cm. de llarg, que formen la part llenyosa de la roda del carro' (eren rodes de catorze raigs, i ara que molts carros tenen rodes de 16 raigs, són de 75 cm.), veg. més detalls referents a la Catalunya Oriental i a Mallorca en el *Costumari de la Manc.*, p. 119.

Corbaire 'treballador que obra l'alzina del bosc' (*Costumari de la Manc.* i, 119); *corbassa* [c. 1500], de *corba* com a malaltia (*AlcM* ii, § 17). *Corbell*. *Corberó*. *Corbet*. *Corbeta* (*AlcM* ii). De *corbeu* o de *gorbeu* mall., men. (potser formació mossàrab?, cf. *copeo*, *fideu*). *Corbell* (*AlcM* ii). *Encorbat* (hapax, S. xiv, *AlcM*).

Corbar 'doblegar, formar corba': *korbás* és encara la forma usada per 'ajupir-se' a Tor de Vall Ferrera, d'on «*corvadura del bras*: gibber, -eris», entre les parts del cos, darrere el *colze*, OPou, *ThPu.*, 248; en general ha dominat *encorbar*, si bé en el part.-adj. *corbat* encara és bastant usat (ex. de JRuyra, 'geperut o de cames arrupides'; Organyà, StaCmaQ., *AlcM*); *encorbar* (Desclot, *CostTort.*); *encorbat* i *encorbar* en el *Curial*.

Corbada, mallorquí, 'espai enguixat entre biga i biga d'un sostre': «en el gran celler de Son Torrella --- se destria --- una alta i esbelta columna sobre la que descansen les creuades jàsseres qui aguanten els llenyams i les *corbades* del sòtil», Joan Rosselló (*Manyoc*, p. 144); *corbam* seria en sentit estricte en mall. només el 'conjunt de corbades d'un sòtil', i amb sentit ampliat 'conjunt de peces mestres d'una construcció, cast. *armazón*' d'on figuradament *no tenir corbam* 'no tenir diners, no posseir res' (ex. de PdAPenya), Mn. AMAlcover usava molt la locució *perdre el corbam* en sentits com 'perdre la xaveta, la salut' (BDLC x, 1919, 445, cf. 475) o simplement 'perdre-hi' (BDLC xiii, 2); en BDLC ix (1916), 42, la frase és «destrempant-nos contra ell sense cap ni centener, i *perdent el corbam i la radia*», que sembla constituir una variant més completa de la frase originària, i aquesta aparició de la *radia* (AFIATICULA) que en molts llocs és el nom d'una peça de l'arada, em fa pensar, si

originàriament *corbam*, més que un terme de constructors o arquitectura, no seria un terme de llauró o pagesia, i no es tractaria de l'acc. de *corba* com a nom de la cameta, o bé *corbam* com a col·lectiu de totes les peces de fusta corbes d'una arada (per més que avui *corba* no s'usi, segons sembla, en aquesta acc., a Mallorca, sinó només en català occidental), cosa que tindria l'avantatge d'explicar millor per què el suposat col·lectiu de *corbada* no és *corbadam* com hauríem d'esperar.

Escorbells i men. *escorballs*, també *corbells*, pron. *corbeis*, 'conjunt de bastons corbats i units amb travessers, penjats amb cordes per damunt del bast d'una bèstia' [1288, *AlcM*, s. v. *corbells*], avui mall. i també Osona; veg. la descripció exacta en BDLC xiii, 181, i *AlcM*. *Corbató* 'fusta corbada sota el banc d'arborar, per mitjà de la qual aquest s'estreba en els costats de la barca' (Sant Pol de Mar, 1931) [c. 1640, *DAG*].

Corbella [1472]: «*corbelles*: falces messoriae» en el *Lib. Eleg.* del valencià Joan Esteve (d5); també en Miquel Pèrec, c. 1500, i en OPou (1575), on s'oposa, en qualitat de valencià, al mot usat a Girona: «la faus o *corbella* per segar: falx messoria» (*ThPu.*, 86, i altres passatges, *DAG*, *DBal.*); «*corbella*: hoz» en Sanelo (i, 51); en uns vells bandos que m'ensenyaren les autoritats d'Almassora (1961) en figura un preceptuant «que se llimpie, la frontera en lligó y *corbella*, a ús y costum de bon llaurador». És un mot distintivament valencià, i usat de cap a cap del País, començant per la Ribera d'Ebre fins al Camp d'Elx. En molts llocs s'usen conjuntament els mots *corbella* i *falç*, distingint-los per a eines més o menys diferents, en d'altres *corbella* s'usa indistintament per a totes menes de falç.

Es comença de sentir ja en els pobles meridionals del Matarranya, i allà, a Bellmunt de Mesquí, distingeixen entre *corbella*, la mena de falç que té el mànec i la fulla en diferent pla, i que no s'usa tant per a les messes, i *falç* que és específicament l'eina «per a segar lo blat» (J. G. M., 1936); a Morella la identifiquen amb el 'falçó' (BDLC xii, 289). Altrament he sentit *korbéla* a les comarques valencianes més diverses, tant del Migjorn (Ràfol d'Almunia, 1962), com del Nord del País (Xodos, 1961, on es tractava de la que usaven per tallar canyes); MGadea, *T. del Xè* i, 58, usa el *corbella*, però afegeix que a la gent de Xirivella els diuen «els de la *corbelleta*» perquè mai la desemparen en eixint de les cases del poble.

S'usa pertot com a terme de comparació per excel·lència per a qualsevol cosa molt corba: «el caminaset --- com és quasi tot ell massa estret i, a rodals, més tort que una *corbella* ---», Guinot (*Esce. Castellonenques*, 49), d'on ve que són molts els pobles on hi ha un carrer més tort que els altres, que per això rep el nom de *Carrer (de) la korbéla*: així, p. ex., a Alcoi i a Castalla (1963). En fi, és natural que en aquelles localitats on prepondera un cultiu o indústria peculiar, s'hagi adaptat la *corbella* a un ús especial que requereix això: a Elx 'mena de falç o ganivet, semblant al dels carnisers, útil per al conreu de la pal-